

OFF_festival.

Prínosná, prekvapivá, očarujúca, desivá, krásna aj gýčová, bizarná.
Súčasná fotografia.

Bratislavský Mesiac fotografie. Platforma prepájajúca rozmanitosť výstavných priestorov prevažne v bratislavskom Starom meste za účelom prezentácie fotografického umenia a kryštalizácie pohľadu na toto médium. Odbornej i laickej verejnosti prináša výstavy, workshopy, diskusie a stáva sa tak výraznou mienkotvornou prehliadkou v oblasti fotografie na Slovensku. Spája historizujúci výber prác majstrov fotografie (Robert Capa, Lewis Hine, Vilém Reichmann), so selekciou prác najsúčasnejších autorov (Mladá ruská fotografia, Šymon Kliman, Andrej Balco, Walter Bergmoser, Daniel Kovalovszky, William Ropp, a iný). Avšak 22. ročník konajúci sa v novembri roku 2012 z môjho pohľadu, až na niektoré výnimky (Nikita Pirogov a Oleg Borodin - Mladá ruská fotografia - Dom umenia, Heinz Cibulka - Open Gallery) neponúkol takmer žiaden čerstvý fotografický zážitok, exaltujúcu výstavu novej tváre a sviežeho prístupu k fotografii. Veľkým to zadosťučinením v tomto smere sa stal OFF_festival, venovaný dnešnej fotografii, paralelne k Mesiacu fotografie prebiehajúci v priestoroch Pisztoryho palácu.

Majestátny, šarmom a spustnutou eleganciou nadýchaný palác sa stal miestom syntézy historického genia loci a čerstvej, rozmanitej a mnohoveštnej fotografickej prehliadky, miestami prínosne transcendujúcej do nefotografických výtvarných prejavov akými sú video, priestorové inštalácie, alebo imanentne textové koncepty. Vždy však vychádzajúc z formálnej, obsahovej či historickej podstaty fotografického procesu. Táto „farebná“ diverzita návštevníka hravým spôsobom vtahuje do svojho sveta vzhľadom na fakt, že podmanivá atmosféra bývalého leninového múzea je saturovaná 13 autorskými a 6 skupinovými výstavami rôzneho prístupu k jednotnej tematike. Je zrejme na mieste podotknúť miernu nekompaktnosť niektorých inštalácií, ako napríklad prezentáciu študentov ateliéru kreatívnej fotografie pod vedením Mira Švolíka pod názvom Galéria na chodbe, ktorá postrádala kurátorskú koncepciu a stala sa tak prerozmanitou prehliadkou prác, spolu evidentne nevytvárajúcich koreláciu, alebo UNIGEO HITS!, výstavu študentov ITF v Opave, ktorá zastávala najvýraznejšie diela prezentované v rámci alternatívneho festivalu UNIGEO, organizovanom v rovnomennej socialistickej chate v Beskydách. Táto selekcia sa snažila priniesť hravý pohľad na inštaláciu, priestorové objekty i nové esencie v rámci média fotografie, avšak rovnako postrádala spoločnú dejovú linku prác, akýsi kurátorský podpis, preto mohla niektorých návštevníkov jemne zmiast. Napriek týmto malým negatívnym nuánsam však výsledný dojem vyplývajúci zo 4. ročníku OFF_festivalu môžem

označiť za nesmierne inšpiratívny. Naratívnosť dokumentaristických cyklov je v opozícii snovej, temnej estetike výtvarne ladených kolekcí. Módná fotografia na jednej strane a vynaliezavé psychologické sondy v podobe vynikajúcich portrétov na strane druhej. Zmes poetiky, temna, dokumentu, fantázie, postkonceptu vsadených do romantického a atmosférického priestrastia. Vyjadrujúc sa o jednotlivých výstavách tvoriacich tento členitý a entuziazmom precítený komplex by som rád za jeden z presvedčivých momentov subjektívne označil kurátorskú selekciu prác študentov pražskej FAMU s názvom *Queer Deer* pod vedením Heleny Musilovej a Roberta Silveria. Odvolávajúc sa k animálnym tematikám, snovým predstavám, bytostiam nočných môr a akýmsi fantaskným božstvám prinášajú poctu imaginácii. Spôsob akým mierne potláčajú autorstvo za cieľom prepletenia jednotlivých prác, vytvorenia kurátorskej harmónie a koherentnej monotematickej expozície, vybočujú z klasickej „salonizácie rôznych autorov v jednej miestnosti“ a tento fakt môžeme bezpochyby označiť za prínosný, napriek tomu, že niektoré práce pôsobili archaicky. Výstavou na prvý pohľad bizarných a nekonvenčných obrazov sa stala aj prezentácia Ateliéru reklamnej fotografie Univerzity Tomáša Bati v Zlíne, ktorej z veľkej časti dominovala práca s fotografiou v zmysle poukazovania na negatívny dopad konzumného spôsobu života. Formálnym riešením expozície autori potvrdili dizajnérske zdatnosti a reklamného ducha, čo však vôbec nemyslím negatívne. Technická dokonalosť zväčšenín a pedantná, i keď rozmanitá inštalácia poskytla návštevníkom možnosť pohodlnej prehliadky. Výstavu pripravili študenti pod kurátorským vedením Lucie L. Fišerovej a Jaroslava Prokopa. Hĺbavým portrétnym dielom sa predstavili študenti Inštitútu tvorivej fotografie Slezskej univerzity v Opave s výstavou *I - self - portraits* v kurátorskej koncepcii Leny Jakubčákovej, Anny Gutovej, Ester Erdélyi a Vladimíra „Kiva“ Novotného. Poľskú fotografiu zastúpila ukážka diplomových prác študentov Akadémie výtvarných umení v Poznani pod pedagogickým vedením Jaroslawa Klupsa. Jedná sa o klasickú prehliadku ročníkových prác, ktoré medzi sebou nemajú zdanlivý súvis, no napriek tomu pôsobí miestnosť pod ich patronátom čisto, jemne a harmonicky. Citlivo kombinujú digitálne portréty, priestorové koláže i veľkoformátové krajiny.

Čo sa týka prehliadky autorských projektov, naskýta sa možnosť zhliadnutia vynikajúceho výberu prác domácich i zahraničných umelcov. Medzi najväčšie hviezdy festivalu rozhodne patrili zahraniční autori Charles Fréger (Fr), Richard Gerst (USA) alebo Bet Orten (Čr), no napriek tomu môžem prekvapivo a hrdo zastať názor, že najpodnetnejšou z nich bola výstava slovenského autora žijúceho v Prahe Danyho Peschla s názvom *To the mountains* (kurátor Dušan Kochoľ). Novátorská vizualita, nová fotografická esencia. Hrubosť, živočíšnosť a neha v

jednom cykle. Inštalácia veľmi čistého, pedantne muzeálneho riešenia je obsahovo rozohraná, viacplánová a prekvapivá. Jemná forma a hutný, temný obsah harmonizujú a sú nevtieravo podtrhnuté dopĺňujúcimi inštaláciami v podobe priestorových objektov pracujúcich s celkovou myšlienkou série. Nositeľom odkazu sa teda nestávajú len fotografie, ale celá miestnosť pretvorená v multimediálny zážitok, ktorý citlivého diváka nemôže nechať chladným. Dielo dokonalo zapadajúce do celkovej tematiky tohtoročného OFF_festivalu: Beauty and Bizzare. Niečo temné a desivé nás priťahuje a vyvoláva v nás estetický plezír, antagonizmus krásna a podivnosti. Ďalšou výnimočnou prácou je kolekcia Encounters v podaní autorskej dvojice Silvie a Barta Pogody (Sk, Pl), avšak inštalácia z môjho pohľadu podľahla striktne akademickému riešeniu a tým stratila na sile, napriek novátorskému technickému riešeniu zväčšenín a pôsobivej téme medziľudských vzťahov, odcudzenia a znovunachádzania. Ďalšie autorské výstavy predstavili Daniel Laurinc, Lenka Cisarová, Peter Cibák, Branislav Štěpánek, Peter Berko Berowsky a Anton Baša, ktorý vytvoril Entré festivalu (prezentované vo vstupnej chodbe objektu) cyklom s názvom Brightonians. Z môjho pohľadu ekletický a prečerpaný prístup k fotografii, kde zvláštne pôsobiace, móдне - alternatívne osoby stojac na strede štvorcového formátu zažívajú svoj hviezdny okamih. Ďalším projektom, ktorý z môjho pohľadu vybočuje z prínosnosti festivalu je práca Petra Cibáka s názvom Andrej, ktorej odkaz zdá sa mi nečitateľný. Piedestalizácia autizmu, či snová hra? Každopádne je to v mojich očiach práca, ktorá balanc na hranici gýčovosti neustála vo svoj prospech. Inštalácia Lenky Cisarovej prináša naopak občerstvenie v podobe vhodne inštalovaného site - specific objektu, dotvárajúc celkovú atmosféru zdieľanej miestnosti so študentami Ateliéru reklamnej fotografie Univerzity Tomáša Bati v Zlíne. Branislav Štěpánek predstavuje cyklus Art of pornography, ktorý celkom určite nesie podnetné posolstvo vo forme zamrazených obrazov zo sekvencií hard - core porna, prirovnaných k majstrovským dielam dejín fotografie z dielne významných autorov (Nan Goldin, Horst P. Horst, Martin Parr a iný). Dielo, ktoré vyžaduje určitých znalostí kunshistórie, no skýta odľahčenie a zjemnenie tak silne explicitnej formy obrazového prejavu. I am not a deviant because i am a photographer - Peter Berko Berowsky nastavuje zrkadlo presaturovanej fotogramotnej populácii a zároveň možno autoreflexívne premýšľa. Do akej miery je možné ešte fotografiou prinášať? Do akej miery je možné nebyť deviantným? Myslím, že sa jedná o priaznivú formu kritického postoja k médiu, k jeho hlbšej analýze vedúcemu. Spomínaný zahraničný autori: Bet Orten, Charles Fréger a Richard Gerts určite nezatienili domácu scénu, i keď dostali veľmi veľkorysú a exponované miestnosti palácu. Bet Orten vo svojom cykle The wild mothers prináša svedectvo o alternatívnej platforme slobodných matiek, v podobe neadjustovaných zväčšenín, presnejšie pove-

dané „náhľadových výtlačkov“. Siahla po malých formátoch, inštalovala v duchu punkovej estetiky a vybočila tak z celkovej harmónie palácu. Prínos? Deficit? To nechám na subjektívnom zvažení návštevníkov. 59 minutes Richarda Gersta je kolekciou veľkoformátových zväčšení, ktoré ponúkajú možnosť pohľadu do zákulisia módného photoshootingu vrcholovej módy, kde všetko závaňa perfekcionizmom a digitálnym fetišizmom. Fotografie snímané kinofilmovým aparátom, mimo hlavné fotografovanie, často mizivej technickej kvality akoby odľahčovali túto tematiku a zrejme pôsobia autoterapeuticky. Krásne modelky, v bizarnom svetle. Wilder Mann Charlesa Frégera pripomína inscenované a prearanžované portréty, no jedná sa o dokumentaristický projekt, typologizáciu všemožných a často nepredstaviteľných kreácií európskych národov v období jarných slávností, maškarných plesov. Odkaz tohoto projektu môže tkvieť v príklone k tradíciám, návrate k prírode a koreňom. Cnosti zakotvené v sérii farebnej a prekvapujúcej. Laurincov cyklus Golden vacation (In the misery of others), ktorý naskýta parrovský pohľad na provensálske mesto Cannes, kde denne kontrastuje vrcholný luxus so špinou chudoby a objekt Milana Vagača - Spoza dotvárajú paletu prístupov k médiu v poslednej výstavnej sieni. Vagačova práca tvorí prekvapivú bodku za celou prehliadkou, vzhľadom na jej silné obsahové i formálne riešenie. Desivá estetika, pokojne a jemne servírovaná.

Každý zo spomínaných autorov uchoпил koreláciu bizarnosti a nádhery svojou vlastnou cestou a spolu vytvorili oslavu tejto bivalentnosti platnej v umeleckom ale i praktickom svete.

Napriek niektorým výtkam chcem vyzdvihnúť vysokú úroveň festivalu, počnúc silnou kurátorskou selekciou, cez dokonalý priestor hlavnej výstavy, efektívnym a profesionálnym marketingom končiac. Nadšenie a odovzdaná práca organizátorov, ale i jednotlivých vystavujúcich je myslím v paláci všadeprítomná a obdivuhodná.

Sprievodné výstavy presahujúce múry Piszotryho palácu sú nemenej atraktívne. Výstava Jána Kekeliho v galérii PHOTOPORT (Pražská 11) je ukážkou poslednej práce domáceho autora, jedného z najoriginálnejších úkazov v slovenskej fotografii posledných rokov (okrem iného je Kekeli laureátom ceny Foto roka nadácie VÚB za rok 2012). Projekt 702 °C Roberta Kissa predstavený v KC Dunaj (Nedbalova 3, 4. posch.) je fasinujúcim pohľadom do odpudivého, no prirodzeného a citlivého sveta kremácií. Vo výstavnom pavilóne SNM (Žižkova 16) sa predstavia výsledky medzinárodného fotografického workshopu Tri dielne. V kaviarni Goblins predstavuje svoj cyklus 42 gramov slovenská autorka Zuza-

na Kmeťová, ktorá činí z nenápadných nehôd pekárenského remesla výstavné artefakty v podobe veľkoformátových fotografií. Rozmanitá paleta prístupov k jednotnému médiu, pestrofarebná škála analýzy podobnej tematiky bizarnosti v komparácii s krásnom.

Komplexne sa teda OFF_festival z môjho pohľadu stal najpríťažlivejšou súčasťou bratislavského Mesiaca fotografie, napriek tomu, že doň produkčne nepatrí. Dušan Kochol, Karolína Kedrová, Andrea Juneková, Lea Lovišková a Ester Erdélyi z alternatívnej akcie v jej 4. ročníku vytvorili profesionálnu prehliadku svetovej úrovne, veľmi výrazne konkurujúcu hlavným výstavám v rámci novembra zasväteného fotografii. Verím, že ich entuziasmus sa aj v budúcnosti pretaví v podobne rozmanitú výstavu, opäť na tak krásnom mieste.

Hlavný blok výstav v Piszatoryho paláci (Štefánikova 25) si môžete prehliadnuť do 23. novembra a to vždy od 16:00 do 19:00 každú stredu až sobotu.

Viac informácií o autoroch, sprievodných výstavách, termínoch a fotodokumentáciu nájdete na www.offfestival.sk

David Koronczi
4. novembra 2012
Bratislava